

ПОНЯТТЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ПРАВА ОСОБИ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Інна Валеріївна БОГДАНОВА,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

В умовах розбудови демократичної, правової держави та ринкової економіки в Україні, а також з огляду на євроінтеграційний курс нашої держави, забезпечення свободи підприємницької діяльності набуває фундаментального значення. Підприємництво є не лише рушійною силою економічного зростання та джерелом наповнення державного бюджету, але й основою для формування середнього класу, створення робочих місць та забезпечення економічної стійкості країни, що є критично важливим в умовах сучасних викликів, серед іншого обумовлених запровадженням правового режиму воєнного стану, спричиненого збройною агресією проти нашої держави. При цьому ефективність функціонування даної сфери суспільних відносин, гарантованість реалізації особою права на здійснення підприємницької діяльності, напряду залежить від того наскільки повно й якісно їх регламентовано нормами права. При цьому слід відмітити, що стрімкі зміни в національному законодавстві, реформування дозвільної системи та системи державного нагляду (контролю) зумовлюють необхідність комплексного наукового переосмислення правових засад забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність.

Так, на початку вирішення поставленого наукового завдання увагу слід звернути на те, що категорія «правові засади» є комплексною і багатоаспектною і на сьогодні існують декілька підходів до її визначення. При цьому, як зауважує В.Б. Пчелін, фактично всі з таких підходів щодо розуміння сутності досліджуваної категорії можуть бути зведені до двох. Зокрема, на сторінках монографічної праці «Організація адміністративного судочинства України: правові засади» науковець зауважує, що в такому разі мову слід вести про широкий і відповідно вузький підхід стосовно розуміння сутності категорії «правові засади». З позиції першого підходу, зауважує науковець, мова йде про нормативно-правові засади відповідної діяльності, а також правовідносини, які виникають під час такої діяльності, з характерним для них складом (системи суб'єктів та їх правового статусу) [1, с. 53–54]. У разі використання такого підходу щодо розуміння правових засад забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність, аналізу має піддаватися всі аспекти, пов'язані з цим, як то: нормативно-правова основ реалізації такого права; система суб'єктів, відповідальних за його забезпечення та їх правовий статус; особливості окремих форм і методів такої діяльності; тощо. Тобто фактично мову слід вести про комплексне дослідження даної сфери суспільних відносин. Разом із тим, з позиції вузького підходу щодо розуміння сутності правових засад, як за-

уважає В.Б. Пчелін, мову слід вести лише про сукупність нормативно-правових актів, відповідно до яких здійснюється вплив на відповідні суспільні відносини. При цьому вчений обґрунтовано вважає, що даний підхід є більш розповсюдженим у правовій науці [1, с. 53–54]. Саме такий підхід вважаємо за доречне використовувати і в межах вирішення поставленого в даному підрозділі нашого дисертаційного дослідження наукового завдання.

З огляду на такі підходи щодо розуміння сутності досліджуваного явища, слід вказати на те, що на сьогодні можна назвати доволі численну кількість нормативно-правових актів, положення яких визначають правові засади забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність. Таке положення справ вимагає від нас обрання певного критерію, відповідно до якого такі нормативно-правові акти мають бути розглянуті. Як такий критерій вважаємо за доречне обрати юридичну силу окремого з нормативно-правових актів, положення якого закріплюють правові забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність. Як зауважує авторський колектив шеститомної юридичної енциклопедії, юридична сила – це основна властивість правових актів діяти та породжувати правові наслідки: виникнення, зміну, припинення правовідносин. Ба більше, відмічають учені, юридична сила має два аспекти: співвідношення правових актів між собою й обов'язковість до виконання. Зі співвідношенням встановлюється ієрархія, тобто система підпорядкованості правових актів. Це означає, що кожний акт займає своє місце в загальній системі правових актів [2, с. 476]. З чого слідує, що здійснення аналізу масиву нормативно-правових актів, що закріплюють правові засади забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність, дозволить, по-перше, комплексно проаналізувати особливості здійснення нормативно-правової регламентації досліджуваної сфери суспільних відносин, а, по-друге, – встановити місце і роль окремого з таких актів у системі такої правової регламентації.

Отже, з урахуванням наведених позицій пропонуємо під правовими засадами забезпечення реалізації в Україні права особи на підприємницьку діяльність розуміти систему взаємопов'язаних нормативно-правових актів різної юридичної сили, положення яких визначають основи, принципи та механізми реалізації, охорони й захисту, а також гарантування права особи на здійснення підприємницької діяльності в Україні.

Список використаних джерел

1. Пчелін В.Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія / В.Б. Пчелін. Харків: У справи, 2017. 488 с.
2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / Редкол. : Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1998. Т. 6 : Т-Я. 2004. 768 с.